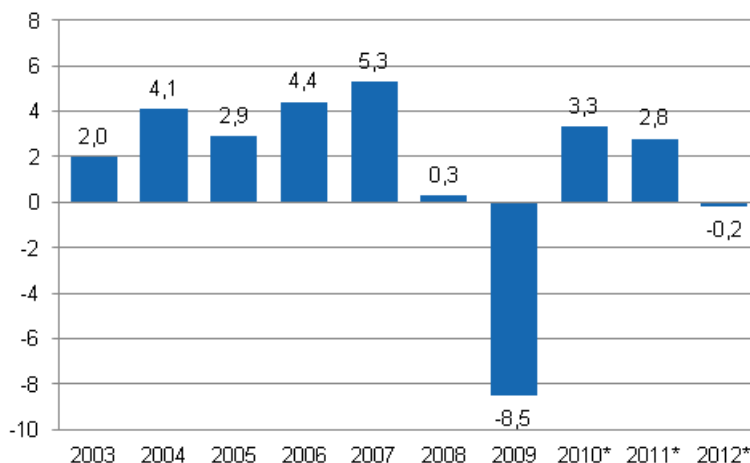

Kansantalouden tilinpito 2012

Bruttokansantuote supistui 0,2 prosenttia viime vuonna

Bruttokansantuotteen volyymi supistui 0,2 prosenttia vuonna 2012 Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan. Kansantalouden tuotantoa kuvaava bruttokansantuote oli viime vuonna 194 miljardia euroa. Kansantalouden tuloja kuvaava nettokansantulo supistui reaalisesti 2 prosenttia.

Bruttokansantuotteen volyymin vuosimuutos, prosenttia

Kansantalouden kysyntää piti viime vuonna yllä kulutus. Yksityisen kulutuksen volyymi kasvoi 1,6 prosenttia ja julkinen kulutus 0,8 prosenttia. Investoinnit sen sijaan vähenivät 2,9 prosenttia. Viennin volyymi väheni 1,4 prosenttia ja tuonnin volyymi 3,7 prosenttia.

Yritysten varsinaisen toiminnan voittoja kuvaava toimintaylijäämä supistui 2 prosenttia. Välittömiä veroja yritykset maksoivat 12 prosenttia vähemmän kuin edellisellä vuonna ja osinkoja arviolta 14 prosenttia vähemmän. Yritysten rahoitusasema oli vajaat 8 miljardia euroa ylijäämäinen. Ylijäämä kasvoi edellisestä vuodesta, koska varastot supistuivat huomattavasti.

Julkisyhteisöjen rahoitusasema eli nettoluotonanto sen sijaan oli neljättä vuotta peräkkäin alijäämäinen, 4,5 miljardia euroa. Edellisellä vuonna alijäämä oli 2,1 miljardia euroa.

Kotitalouksien reaalitulojen kasvu oli miltei pysähdyksissä toista vuotta. Käytettävissä oleva nettotulo kasvoi reaalisesti 0,2 prosenttia. Kotitalouksien oikaistu reaalitulo kasvoi 0,3 prosenttia. Siihen luetaan mukaan myös julkisyhteisöjen ja järjestöjen kotitalouksien hyväksi tuottamat yksilölliset palvelut kuten koulutus-, terveys- ja sosiaalipalvelut. Palkkatulot kasvoivat nimellisesti 3,2 prosenttia ja sosiaalietuudet 5,6 prosenttia, mutta omaisuus- ja yrittäjätulot vähenivät 0,3 prosenttia.

[Kansantalouden tilinpito 2003-2012, taulukot, PDF](#)

Sisällys

1. Bruttokansantuote väheni 0,2 prosenttia vuonna 2012.....	4
1.1. Tuotanto	4
1.2. Tuonti, vienti, kulutus ja investoinnit.....	6
1.3. Työllisyys	6
1.4. Hinnat nousivat	7
1.5. Kansantulo supistui reaalisesti kaksi prosenttia.....	7
1.6. Yritysten voitot suunnilleen ennallaan.....	7
1.7. Julkisen talouden alijäämä 1,9 prosenttia bruttokansantuotteesta.....	7
1.8. Kotitalouksien reaalitulojen kasvu miltei pysähtynyt.....	8
1.9. Seuraavat tarkistukset kesä- ja heinäkuussa 2013.....	9

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Bruttokansantuote (BKT) markkinahintaan 1975-2012*.....	10
--	----

Kuviot

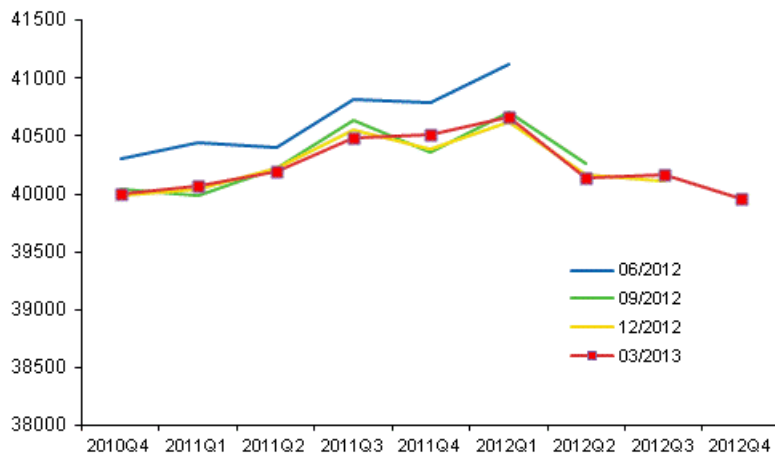
Kuvio 1. Bruttokansantuotteen kausitasoitettu volyymi Neljännesvuositilinpidoon julkistuksissa, milj. euroa	4
Kuvio 2. Toimialojen arvonlisäyksen volyymin muutokset 4. neljänneksellä 2012 vuoden takaisesta (työpäiväkorjattu) prosenttia.....	5
Kuvio 3. Bruttokansantuotteen ja kysyntäerien muutokset edellisestä neljänneksestä (kausitasoitettu, käyvin hinnoin)	6
Kuvio 4. BKT:n volyymi ja kotitalouksien oikaistu reaalitulo, 1990 = 100.....	8
Laatuseloste: Kansantalouden tilinpito.....	11

1. Bruttokansantuote väheni 0,2 prosenttia vuonna 2012

Bruttokansantuotteen volyymi pieneni 0,2 prosenttia viime vuonna. Loka-joulukuussa bruttokansantuote väheni 0,5 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Vuoden 2011 neljanteen neljännekseen verrattuna bruttokansantuote pieneni 1,5 prosenttia.

Vuoden 2012 talouskehitys oli epätasaista ja heikkeni vuoden loppua kohden. Ensimmäisellä neljänneksellä bruttokansantuote vielä kasvoi selvästi; osasyynä tähän oli huhtikuussa tapahtunutta autoverotuksen muutosta ennakoitunut vilkas autokauppa. Toisella vuosineljänneksellä bruttokansantuote kuitenkin laski yli prosentin ja kahdella viimeiselläkin vuosineljänneksellä bruttokansantuotetta kertyi edellistä vuotta vähemmän.

Kuvio 1. Bruttokansantuotteen kausitasoitettu volyymi Neljännesvuositilinpäätösten julkistuksissa, milj. euroa

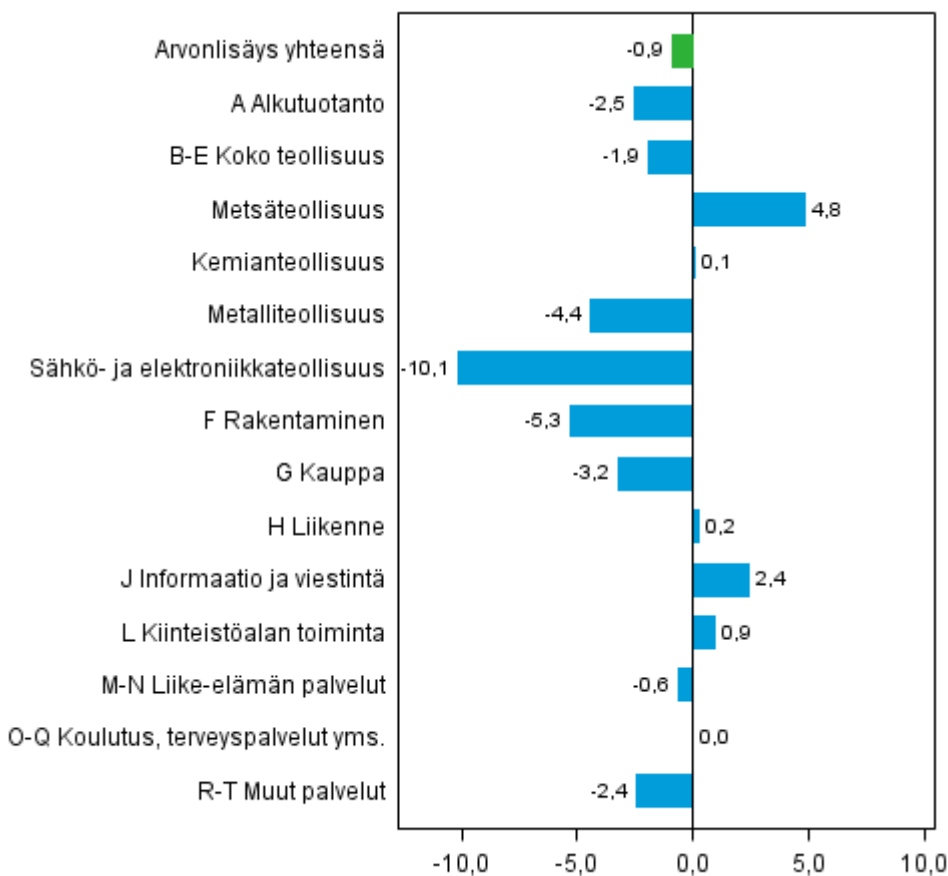
Edelliseen neljännekseen vertailtaessa bruttokansantuotteen volyymi pieneni toisella ja neljännellä vuosineljänneksellä, mutta kolmas neljännes on tarkentuneiden tietojen perusteella hyvin niukasti plussalla. Tämä tarkoittaa, että yleisesti taantumana käytetty kahden peräkkäisen neljänneksen lasku bruttokansantuotteesta ei täyty. Kun koko vuoden bruttokansantuote kuitenkin jäi edellistä vuotta pienemmäksi, voidaan viime vuotta pitää taantumana Suomen taloudessa.

Eurostatin kokoamien ennakkotietojen mukaan bruttokansantuote EU-27 -alueella väheni 0,5 prosenttia vuoden neljännellä neljänneksellä edelliseen neljännekseen vertailtaessa. Koko vuonna 2012 EU-27 -alueen bruttokansantuote pieneni 0,3 prosenttia.

1.1. Tuotanto

Koko talouden arvonlisäyksen volyymi väheni neljännellä neljänneksellä 0,1 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Koko vuonna 2012 arvonlisäys väheni 0,2 prosenttia. Suurin arvonlisäyksen pudottaja vuoden 2012 aikana oli sähkö- ja elektroniikkateollisuus. Arvonlisäystä kasvattivat vuonna 2012 eniten informaatio ja viestintä sekä liike-elämän palvelut (toimialat M-N).

Kuvio 2. Toimialojen arvonlisäyksen volyymin muutokset 4. neljänneksellä 2012 vuoden takaisesta (työpäiväkorjattu) prosenttia

Alkutuotannon, eli maa-, metsä- ja kalatalouden arvonlisäyksen volyymi kasvoi loka-joulukuussa 0,8 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Koko vuonna 2012 alkutuotanto kuitenkin väheni 1,1 prosenttia. Maataloudessa arvonlisäys pieneni 3,8 prosenttia viime vuonna. Metsätalouden arvonlisäys kasvoi 0,1 prosenttia vuonna 2012.

Teollisuuden (toimialat B-E) arvonlisäys väheni neljännellä neljänneksellä 1,1 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Metsäteollisuuden arvonlisäys kasvoi 1,1 prosenttia, mutta metalliteollisuuden arvonlisäys pieneni 1,8 prosenttia. Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden arvonlisäys väheni 6 prosenttia. Rakentamisessa arvonlisäyksen volyymi pieneni loka-joulukuussa 1,4 prosenttia edellisestä neljänneksestä.

Koko vuonna 2012 teollisuuden arvonlisäyksen volyymi väheni 1,8 prosenttia. Metsäteollisuuden arvonlisäys väheni 2,3 prosenttia, mutta kemianteollisuus kasvoi kaksi prosenttia. Metalliteollisuudessa arvonlisäys kasvoi 0,6 prosenttia, mutta sähkö- ja elektroniikkateollisuuden arvonlisäys väheni 9,1 prosenttia. Rakentamisen arvonlisäys pieneni 2,3 prosenttia edellisestä vuodesta.

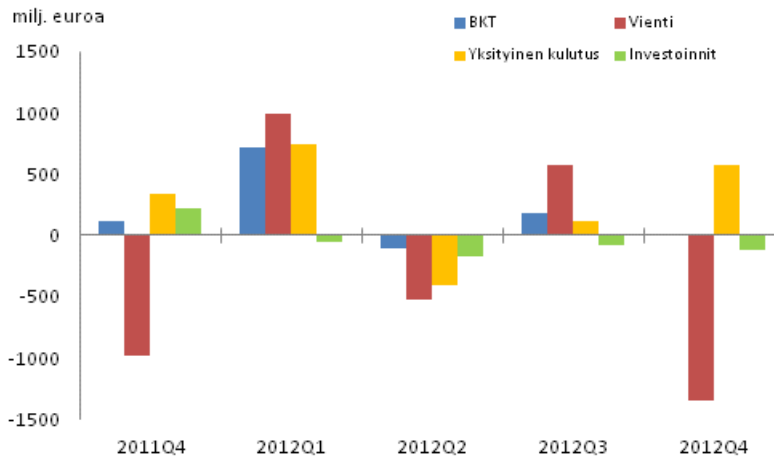
Palvelutoimialojen arvonlisäyksen volyymi pysyi loka-joulukuussa edellisen neljänneksen tasolla. Kauppa supistui yhden prosentin, mutta liikennepalvelut kasvoivat 0,7 prosenttia. Kiinteistöalan toiminta pysyi edellisen neljänneksen tasolla, mutta liike-elämän palvelut (M-N) vähenivät 1,5 prosenttia.

Koko vuonna 2012 palvelutoimialojen arvonlisäyksen volyymi kasvoi 0,5 prosenttia. Kaupan arvonlisäys väheni 0,5 prosenttia ja liikennepalvelujen arvonlisäys 0,1 prosenttia. Informaatio ja viestintä kasvoi 2,9 prosenttia. Kiinteistöalan toiminta kasvoi 1,9 prosenttia ja liike-elämän palvelut (M-N) 2,2 prosenttia. Rahoitus- ja vakuutus toiminnan arvonlisäys väheni 0,1 prosenttia viime vuonna.

1.2. Tuonti, vienti, kulutus ja investoinnit

Vuonna 2012 kansantalouden kokonaiskysynnän volyyymi pieneni 1,6 prosenttia. Kysyntää vähensivät erityisesti vienti, rakennusinvestoinnit ja varastojen muutos. Tavaroiden ja palveluiden tase, eli viennin ja tuonnin erotus oli viime vuonna 1,2 mrd. alijäämäinen.

Kuvio 3. Bruttokansantuotteen ja kysyntäerien muutokset edellisestä neljänneksestä (kausitasoitettu, käyvin hinnoin)

Viennin volyyymi väheni loka-joulukuussa 4,4 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Koko vuonna 2012 viennin volyyymi väheni 1,4 prosenttia. Tavaroiden vienti pieneni 1,2 prosenttia ja palveluiden vienti 1,8 prosenttia.

Tuonnin volyyymi kasvoi loka-joulukuussa 1,5 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Koko vuonna 2012 tuonnin volyyymi väheni 3,7 prosenttia. Tavaroiden tuonti pieneni 6,6 prosenttia, mutta palveluiden tuonti kasvoi 4,6 prosenttia.

Yksityisen kulutuksen volyyymi kasvoi neljännellä neljänneksellä 0,9 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Julkisten kulutusmenojen volyyymi supistui prosentin verran. Koko vuonna 2012 yksityisen kulutuksen volyyymi kasvoi 1,6 prosenttia ja julkisten kulutusmenojen volyyymi 0,8 prosenttia.

Investointien volyyymi väheni neljännellä neljänneksellä 2,5 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Rakennusinvestoinnit pienenivät 2,5 prosenttia. Kone-, laite- ja kuljetusvälineinvestointien volyyymi väheni puoli prosenttia.

Koko vuonna 2012 investointien volyyymi väheni 2,9 prosenttia. Asuinrakennusinvestoinnit pienenivät 4 prosenttia ja toimitilarakentaminen supistui 6,6 prosenttia. Maa- ja vesirakennusinvestointien volyyymi pysyi edellisen vuoden tasolla. Kone-, laite- ja kuljetusvälineinvestoinnit vähenivät 0,8 prosenttia. Muut investoinnit, jotka muodostuvat pääasiassa ohjelmistoinvestoinneista, lisääntyivät 1,6 prosenttia.

1.3. Työllisyys

Työllisten määrä pysyi neljännellä neljänneksellä edellisen neljänneksen tasolla. Kansantaloudessa tehtyjen työtuntien määrä pieneni 0,2 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Koko vuonna 2012 työllisten määrä kasvoi 0,3 prosenttia, mutta työtuntien määrä pieneni 0,2 prosenttia.

Työn tuottavuus eli bruttoarvonlisäyksen volyyymi työtuntia kohti pysyi viime vuonna samalla tasolla kuin 2011, mutta jäi vielä yli kolme prosenttia pienemmäksi kuin vuonna 2007.

Työttömyysaste oli loka-joulukuussa Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan 7,0 prosenttia. Edellisen vuoden vastaavana aikana työttömyysaste oli 6,9 prosenttia. Koko vuoden 2012 työttömyysaste oli 7,7 prosenttia.

1.4. Hinnat nousivat

Koko kansantalouden hintatason arvioidaan kohonneen viime vuonna 2,8 prosenttia mitattuna bruttokansantuotteen hintaindeksillä.

Kuluttajahintaindeksi nousi viime vuonna niin ikään 2,8 prosenttia, mutta kotitalouksien kulutusmenojen hintaindeksi kansantalouden tilinpidossa 2,6 prosenttia. Kansantalouden tilinpidossa asumispalveluiden hintaa mitataan vuokrien muutoksella, kun kuluttajahintaindeksissä otetaan huomioon myös omistusasumisen menot. Myös vakuutus- ja rahoituspalveluiden hintakehitystä mitataan kansantalouden tilinpidossa eri tavalla kuin kuluttajahintaindeksissä.

Vaihtosuhde heikkeni edelleen, koska tuontihinnat kohosivat 3,6 prosenttia ja vientihinnat vähemmän, 1,4 prosenttia.

1.5. Kansantulo supistui reaalisesti kaksi prosenttia

Nettokansantulo kasvoi viime vuonna nimellisesti 1,5 prosenttia, mutta supistui reaalisesti 2 prosenttia ja oli henkeä kohti 30 070 euroa. Suomen bruttokansantulo oli viime vuonna 194 miljardia euroa eli yhtä paljon kuin bruttokansantuote. Bruttokansantulo supistui reaalisesti 1,6 prosenttia eli enemmän kuin bruttokansantuote, koska vaihtosuhde heikkeni ja ulkomailta saadut ensitulot pienenevät.

Kotitalouksien palkkatulot kasvoivat 3,2 prosenttia ja työnantajien sosiaalivakuutusmaksut 2,6 prosenttia. Yhteensä palkansaajakorvauksien osuus kansantulosta nousi 61,2 prosenttiin. Edellisenä vuonna osuus oli 60,3 prosenttia. Kansantalouden omaisuus- ja yrittäjätulot vähenivät 3,9 prosenttia ja niiden osuus kansantulosta oli 23,3 prosenttia. Edellisenä vuonna osuus oli 24,7 prosenttia.

1.6. Yritysten voitot suunnilleen ennallaan

Yritysten varsinaisen toiminnan voittoja kuvaava toimintaylijäämä supistui 2,1 prosenttia edellisestä vuodesta. Yritysten yrittäjätulo lisääntyi 0,3 prosenttia ja jäi edelleen selvästi pienemmäksi kuin huippuvuonna 2007. Yrittäjätulo ottaa huomioon myös omaisuustulot ja maksetut korot ja se vastaa karkeasti voittoa ennen verojen ja osinkojen maksua.

Välittömiä veroja yritykset maksoivat viime vuonna 12 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna ja osinkoja 14 prosenttia vähemmän.

Yritysten nettoluotonanto eli rahoitusasema oli 7,7 miljardia euroa ylijäämäinen, kun ylijäämä edellisenä vuonna oli 2,8 miljardia euroa. Rahoitusasemaa paransi varastojen supistuminen huomattavasti. Yritysten kiinteät investoinnit kotimaahan kasvoivat viime vuonna 0,6 prosenttia.

Rahoituslaitosten korkokate (välilliset rahoituspalvelut) pieneni, mutta palkkiotuotot kasvoivat. Luotto- ja talletuskanta kasvoivat edelleen, mutta korkotasoa oli alhaisempi kuin edellisenä vuonna. Rahoitus- ja vakuutuslaitosten rahoitusasema oli 1 miljardia euroa ylijäämäinen.

1.7. Julkisen talouden alijäämä 1,9 prosenttia bruttokansantuotteesta

Valtionhallinnon rahoitusasema oli viime vuonna neljättä vuotta peräkkäin huomattavan alijäämäinen. Alijäämä (nettoluotonotto) oli 7,4 miljardia euroa, kun se edellisenä vuonna oli 6,4 miljardia euroa. Alijäämää lisäsi se, että erityisesti maksetut tulonsiirrot kasvoivat enemmän kuin verotulot.

Valtion verotulot kasvoivat 2,3 prosenttia. Eniten kasvoivat tuotot välillisistä veroista, muun muassa arvonlisäveron tuotto. Sen sijaan tuotot välittömistä veroista vähenivät, koska yhteisöverotuotot supistuivat.

Maksetut tulonsiirrot kunnille ja kuntayhtymille (ml. arvonlisäveron palautus) kasvoivat 3,4 prosenttia. Tulonsiirrot sosiaaliturvarahastoille kasvoivat 6,8 prosenttia. Valtion kulutusmenot kasvoivat nimellisesti 3,9 prosenttia ja investoinnit 3,7 prosenttia.

Kuntien ja kuntayhtymien alijäämä oli 2,1 miljardia euroa, enemmän kuin koskaan aiemmin. Kuntien verotulot kasvoivat vain yhden prosentin, koska yhteisöverotuotot alenivat. Kulutusmenot kasvoivat nimellisesti 4,9 prosenttia ja investointien arvioidaan kasvaneen 6,2 prosenttia.

Myös työeläkelaitosten rahoitusasema heikkeni edellisestä vuodesta. Ylijäämä oli nyt 4,7 miljardia euroa, kun se edellisenä vuonna oli 5,2 miljardia euroa. Eläkemaksutulot kasvoivat suunnilleen saman verran kuin maksetut työeläkkeet, mutta omaisuustulot vähenivät. Rahoitusasema ei ota huomioon sijoitusten arvonmuutoksia. Muiden sosiaaliturvarahastojen ylijäämä oli 0,4 miljardia euroa.

Yhteensä julkisyhteisöjen rahoitusasema eli nettoluotonanto oli 4,5 miljardia euroa alijäämäinen, kun alijäämä edellisenä vuonna oli 2,1 miljardia euroa. EU:n vakaus- ja kasvusopimuksen mukainen ns. EDP-alijäämä oli 3,7 miljardia euroa eli 1,9 prosenttia bruttokansantuotteesta. Se poikkeaa julkisyhteisöjen nettoluotonannosta siten, että siinä on otettu huomioon myös swap-sopimusten vaikutus korkomenoihin.

Julkisyhteisöjen ns. EDP-velka eli sulautettu bruttovelka kasvoi 103 miljardiin euroon. Suhteessa bruttokansantuotteeseen se kasvoi 53,0 prosenttiin eli 4 prosenttiyksikköä. Kasvuun vaikutti myös se, että Euroopan väliaikaisen rahoitusvakausvälineen (ERVV) velanotto tilastoidaan osaksi takauksia myöntäneiden maiden julkista velkaa. Vuoden 2012 aikana tämä velka kasvoi 0,3 miljardista eurosta 2,7 miljardiin euroon.

Tilastokeskus julkistaa EU:n komissiolle toimitettavat alijäämä- ja velkatiedot 28.3.2013. Siinä yhteydessä nyt julkaistut alijäämä- ja velkatiedot voivat tarkentua.

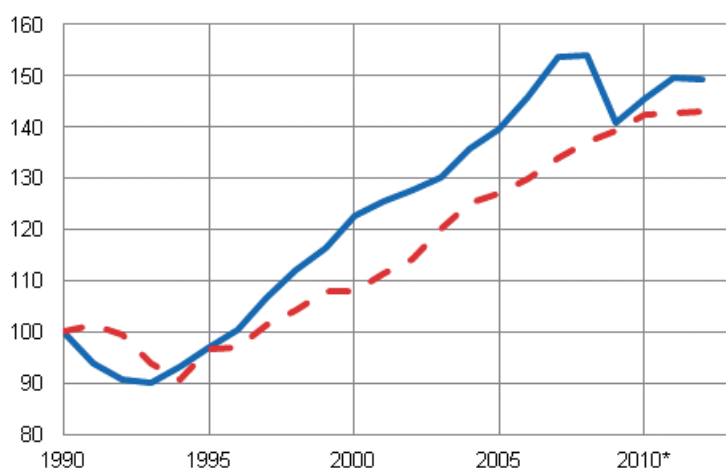
Julkisten menojen suhde bruttokansantuotteeseen oli 56,0 prosenttia. Edellisenä vuonna suhde oli 55,0 prosenttia.

Veroaste eli verojen ja veronluonteisten maksujen suhde bruttokansantuotteeseen oli viime vuonna 43,6 prosenttia. Veroaste kasvoi 0,1 prosenttiyksikköä edellisvuodesta.

1.8. Kotitalouksien reaalityulojen kasvu miltei pysähtynyt

Kotitalouksien käytettävissä oleva tulo kasvoi nimellisesti 2,8 prosenttia ja reaalisesti 0,2 prosenttia. Kotitalouksien oikaistu käytettävissä oleva tulo kasvoi nimellisesti 3,2 prosenttia ja reaalisesti 0,3 prosenttia. Oikaistu tulo ottaa huomioon myös julkisyhteisöjen ja järjestöjen kotitalouksien hyväksi tuottamat yksilölliset palvelut kuten koulutus-, terveys- ja sosiaalipalvelut.

Kuvio 4. BKT:n volyyymi ja kotitalouksien oikaistu reaalityulo, 1990 = 100

Kotitalouksien saama palkkasumma kasvoi 3,2 prosenttia ja sosiaalietuudet 5,6 prosenttia. Palkkatuloja lisäsi ansiotason nousu, ei työllisyys. Kotitalouksien omaisuus- ja yrittäjätulot vähenivät 0,3 prosenttia.

Kotitalouksien maksamat välittömät verot kasvoivat 3,3 prosenttia ja kulutusmenot 4,5 prosenttia. Kulutusmenot olivat suuremmat kuin käytettävissä oleva tulo, joten säästämisaste eli säästön suhde käytettävissä olevaan tuloon kääntyi negatiiviseksi, -0,5 prosenttiin.

Kotitalouksien kiinteät investoinnit kasvoivat nimellisesti 1,3 prosenttia, asuinrakentaminen väheni hieman. Kotitalouksien rahoitusasema oli 6,1 miljardia euroa alijäämäinen.

Kotitalouksien velkaantumisaste oli viime vuoden lopussa 118,6 prosenttia eli se kasvoi 2,9 prosenttiyksikköä vuoden aikana. Velkaantumisaste on rahoitustilinpidon mukaisten lainojen suhde vuoden käytettävissä olevaan nettotuloon. Rahoitustilinpidon tieto vuoden lopun tilanteesta on alustava arvio.

1.9. Seuraavat tarkistukset kesä- ja heinäkuussa 2013

Vuoden 2013 ensimmäistä neljänestä koskevat kansantalouden tilinpidon tiedot julkaistaan 5.6.2013. Vuoden 2012 tilinpito yksityiskohtaisemmalla tietosisällöllä julkaistaan 11.7.2013. Samalla tarkistetaan vuosien 2010 ja 2011 tietoja.

Ennakkotiedot perustuvat 22.2.2013 mennessä käytettävissä olleisiin tietoihin talouskehityksestä. Tarkempia tietoja kansantalouden tilinpidon menetelmistä löytyy Tilastokeskuksen internetsivuilta:

<http://www.tilastokeskus.fi/til/ntp/laa.html>. Kansantalouden neljännesvuositilinpidon menetelmäkuvaus:

<http://tilastokeskus.fi/til/ntp/men.html>. ja Vuositilinpidon menetelmäkuvaus:

<http://tilastokeskus.fi/til/vtp/men.html>

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Bruttokansantuote (BKT) markkinahintaan 1975-2012*

Vuosi	Käypiin hintoihin, milj. euroa	Viitevuoden 2000 hintoihin, milj. euroa	Arvon muutos, %	Volyymin muutos, %	Hinnan muutos, %	BKT asukasta kohti, euroa
1975	18 018	68 238	.	.	.	3 824
1976	20 453	68 473	13,5	0,3	13,1	4 328
1977	22 433	68 637	9,7	0,2	9,4	4 734
1978	24 809	70 641	10,6	2,9	7,5	5 220
1979	28 783	75 672	16,0	7,1	8,3	6 041
1980	33 257	79 750	15,5	5,4	9,6	6 958
1981	37 590	80 776	13,0	1,3	11,6	7 831
1982	42 300	83 239	12,5	3,0	9,2	8 763
1983	47 107	85 756	11,4	3,0	8,1	9 701
1984	52 681	88 421	11,8	3,1	8,5	10 791
1985	57 311	91 341	8,8	3,3	5,3	11 691
1986	61 660	93 754	7,6	2,6	4,8	12 537
1987	66 571	97 026	8,0	3,5	4,3	13 497
1988	75 403	102 093	13,3	5,2	7,6	15 244
1989	84 291	107 277	11,8	5,1	6,4	16 979
1990	89 316	107 819	6,0	0,5	5,4	17 912
1991	85 217	101 350	-4,6	-6,0	1,5	16 997
1992	83 003	97 818	-2,6	-3,5	0,9	16 462
1993	83 914	97 024	1,1	-0,8	1,9	16 563
1994	88 404	100 569	5,4	3,7	1,6	17 374
1995	96 064	104 554	8,7	4,0	4,5	18 807
1996	99 131	108 287	3,2	3,6	-0,4	19 344
1997	107 380	115 007	8,3	6,2	2,0	20 892
1998	116 631	120 792	8,6	5,0	3,4	22 631
1999	122 321	125 513	4,9	3,9	0,9	23 680
2000	132 195	132 195	8,1	5,3	2,6	25 539
2001	139 288	135 214	5,4	2,3	3,0	26 848
2002	143 646	137 694	3,1	1,8	1,3	27 621
2003	145 531	140 465	1,3	2,0	-0,7	27 917
2004	152 266	146 260	4,6	4,1	0,5	29 124
2005	157 429	150 524	3,4	2,9	0,5	30 009
2006	165 765	157 164	5,3	4,4	0,8	31 477
2007	179 830	165 549	8,5	5,3	3,0	34 003
2008	185 670	166 035	3,2	0,3	2,9	34 944
2009	172 318	151 858	-7,2	-8,5	1,5	32 276
2010	178 796	156 905	3,8	3,3	0,4	33 336
2011	189 489	161 263	6,0	2,8	3,1	35 173
2012	194 469	160 926	2,6	-0,2	2,8	35 928

Laatuseloste: Kansantalouden tilinpito

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1

Kansantalouden tilinpito on laaja, tilastoihin perustuva kokonaisjärjestelmä, jolla kuvataan kansantalouden toimintaa. Kansantalouden tilinpidon tarkoituksena on tuottaa taloustoimiin ja niiden luokituksiin perustuva systemaattinen kuva kansantalouden rakenteesta ja sen muutoksista.

Kansantalouden tilinpidossa kuvataan kaikkien kansantaloudessa toimivien yksiköiden taloudellista (eli rahassa mitattavaa) toimintaa. Tilinpidossa esitetään Suomen kansantalouden tilaa ja kehitystä kuvaavat keskeiset tunnusluvut, bruttokansantuote ja bruttokansantulo sekä näiden komponentit. Kansantalouden tuotantoa, tuloja, tulojen käyttöä ja pääoman muodostusta kuvataan sektoreittain. Tuotanto-, työllisyys- ja pääoman muodostustiedot esitetään myös toimialoittain. Kansantalouden tilinpitoa voidaan käyttää analysoitaessa kansantalouden rakennetta, yksittäisiä osia tai piirteitä, kansantalouden kehitystä ajankohdasta toiseen tai kansantalouden suhdetta toisiin kansantalouksiin.

1.2

Kansantalouden tilinpidon järjestelmä käyttää kuvauksessaan tilastoyksiköitä ja niiden ryhmittelyjä (institutionaaliset yksiköt ja sektorit; toimipaikat ja toimialat; kotimaa ja ulkomaat; virrat ja varannot; tuotteet panos-tuotoskehikossa). Yksiköiden välillä ja sisällä tapahtuvia taloustoimia käytetään tilinpidon kuvauksen välineenä. Keskeisiä käsitteitä ovat bruttokansantuote, (brutto)kansantulo, käytettävissä oleva tulo, kulutusmenot, säästö ja nettoluotonanto /-otto. Käytetyt luokitukset liittyvät tilastoyksiköihin: institutionaalinen sektoriluokitus, toimialaluokitus, tuottajatyypiluokitus, tuoteluokitus, tasapainoerien ja taloustoimien luokitus, julkisyhteisöjen tehtäväluokitus, kulutus- ja pääomatarvikkeiden luokitukset. Kansantalouden tilinpito käyttää laajasti Tilastokeskuksen talous- ja sosiaalitalastoja, lisäksi käytetään hallinnollisia aineistoja mm. julkisen talouden laskelmia sekä Tilastokeskuksen ulkopuolella tuotettuja talustilastoja ja eräitä erityistilastoja ja -tietoja suoraan niiden tuottajilta.

1.3

Pääomakantalaskelmissa kuvataan kansantalouden tavaroiden ja palvelujen tuotannossa käytettävää kiinteää pääomavarantoa, fyysistä poistumaa sekä arvon vähenemistä eli pääoman kulumista. Pääomakantalaskelmien tietoja käytetään kansantalouden tilinpidon mm. kiinteän pääoman kulumisen estimaatteina sekä tuottavuuslaskelmissa. Kiinteän pääoman varanto on keskeinen lähtökohta kansanvarallisuuden määrittämisessä.

1.4

Kansantalouden tilinpidon historialliset sarjat pohjautuvat ns. kasvututkimukseen eli tutkimusprojektiin, jossa sarjojen pohjatiedot on rakennettu. Aikasarjat, joihin julkaistavat tilastot perustuvat, on julkaistu ensi kerran vuonna 1988 (Hjerppe, Riitta: Suomen talous 1860 - 1985: Kasvu ja rakennemuutos. Suomen Pankin julkaisuja, Kasvututkimuksia XIII). Tilastokeskus on jatkanut tutkimuksen aikasarjoja tilastovuodesta 1975 eteenpäin päivittyneillä kansantalouden tilinpidon tiedoilla. Aikasarjojen volyyymi- ja hintaindeksit on ketjutettu ja käypähintaiset tiedot ovat ketjuttamattomia.

1.5

Kansantalouden tilinpitoa koskeva perussäädös on Neuvoston asetus 25-06-1996: ESA95 Regulation: Council Regulation 2223/96. Se perustuu kansainväliseen kansantalouden tilinpidon suositukseen System of National Accounts, 1993. EU:n tasolla on lisäksi runsaasti tarkentavaa lainsäädäntöä ja ohjeistusta.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

2.1

Kansantalouden tilinpito on muista talous- ja sosiaalitalastoista johdettu tilasto, joka laaditaan EU:n asetuksessa ja SNA:ssa määriteltyjen käsitteiden, luokitusten ja tilirakenteiden mukaisesti. Tilinpito on luonteeltaan kokonaistutkimus, jossa tulee arvioida myös ne talouden alueet, joista ei ole perustilastointia

tai rekisteröintiä saatavissa, kuten esimerkiksi harmaa talous. Kansantalouden tilinpidon kohde on määritetty alueellisesti (domestic, national) talousyksikön sijainnin mukaan ja taloustoimien luonteen mukaan. Talouden kuvaus rajataan SNA:ssa ja ESA:ssa esitetyn rajauksen mukaisesti. Esimerkiksi kotitalouksien sisällä tehtävät palkattomat kotitaloustyöt eivät ole tuotantoa kansantalouden tilinpidossa.

Pääomakantatiedot pohjautuvat kansantalouden tilinpidon kiinteän pääoman bruttomuodostustietoihin (investointeihin). Pääomakanta estimoidaan investointi-kertymämenetelmään perustuvalla laskentamallilla. Kertymämenetelmässä käytetään pitkiä investointisarjoja, hintaindeksejä sekä oletuksia pääomatarvikkeiden eloonjäämis-/kuolleisuusfunktion muodosta ja keskimääräisistä käyttöistä. Investointikertymämenetelmää täydennetään kyselyillä ja hallinnollisilla aineistoilla.

Historiallisten aikasarjojen laadintamenetelmiä on kuvailtu Hjerpen alkuperäisteoksessa. Teosta voi lukea verkossa pdf-muodossa seuraavasta linkistä: <http://www.suomenpankki.fi/pdf/43549.pdf>

Useat kansantalouden tilinpidon tiedot lasketaan sekä käypiin että kiinteisiin hintoihin. Kiinteähintaisissa laskelmissa on siirrytty viiden vuoden välein vaihdettavasta kiinteästä perusvuodesta vuosittain vaihtuvaan perusvuoteen. Indeksikaava säilyy kuitenkin edelleen Laspeyres-tyyppisenä.

Laadintamenetelmistä löytyy lisää informaatiota osoitteesta: <http://tilastokeskus.fi/til/vtp/men.html>

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

3.1

Kansantalouden tilinpidon sisältö, käsitteet, määritelmät ja laskentamenetelmät ovat tarkasti määriteltyjä (vrt. 1.3.). EU valvoo noudattamista säännönmukaisesti ja laskentamenetelmistä on kirjoitettu EU:n määräämät yksityiskohtaiset menetelmäkuvaukset (ks. linkki kohdassa 5). Erityisesti on huomattava, että perusaineistoista puuttuvasta ns. harmaasta taloudesta on tehty erillisiä selvityksiä ja tutkimuksia ja näiden perusteella on täydennetty kansantalouden tilinpidon laskelmia.

3.2

Kansantalouden tilinpito käyttää kaikkia mahdollisia lähdeaineistoja. Näiden antama kuva taloudesta ei yleensä ole ristiriidaton. Tilinpidon laadinnassa on siten voitava päätellä eri lähteiden tiedon laatu ja käyttökelpoisuus. Käytännössä varsinkin ennakkotietojen osalta tiedot ovat puutteellisia. Tarkkuustasoa kuvastaa ennakkolisessä kansantalouden tilinpidossa oleva tilastollinen ero, joka ilmentää sitä kysynnän ja tarjonnan välistä eroavuutta, jota ei ole voitu selvittää. Ero esitetään tietoja julkaistaessa. Lopullisissa tiedoissa kysynnän ja tarjonnan tasapainotus tehdään tarkalla tuotetasolla eikä tilastollista eroa esiinny.

Kansantalouden tilinpidon sektoreittaisia nettoluotonantoja verrataan rahoitustilinpidossa laskettuihin nettoluotonantoihin, jotka perustuvat eri lähteisiin kuin ns. reaalitylinpito. Sektoreittaisten nettoluotonantojen välinen ero julkaistaan rahoitustilinpidossa.

Investointikertymämenetelmän tuottamia pääomakantatietoja verrataan Tilastokeskuksen kyselyihin ja muihin hallinnollisiin aineistoihin. Myös investointikertymämenetelmän elinikäoletuksia verrataan kyselyihin.

3.3

Tilinpidon tarkkuutta ja osuvuutta seurataan säännöllisesti ja ennakkolukujen muuttumista tarkkaillaan. Lopulliset tiedot valmistuvat noin kaksi vuotta tilastovuoden päättymisen jälkeen. Tämänkin jälkeen tehdään aika ajoin aikasarjatarkistuksia taaksepäin. Tietojen tarkentuminen on seurausta lähdeaineistojen täydentymisestä ja tarkentumisesta. Asiaa on selostettu tarkemmin kohdassa 4. (julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus).

Yksittäisten aggregaattien revisiot voivat olla huomattaviakin. Viime vuosina on esimerkiksi ulkomaisiin taloustoimiin (palvelujen vientiin ja tuontiin sekä omaisuustuloihin ja -menoihin) jouduttu joskus tekemään useiden miljardien eurojen revisioita. Myös investoinnit ja varastomuutos ovat joskus tarkentuneet paljonkin. Kaikkein vähiten revisioituvat julkisyhteisöjen tiedot.

Bruttokansantuotteen vuotuinen volyyminmuutos on harvoin tarkentunut enemmän kuin yhden prosenttiyksikön ensimmäisestä ennakkotiedosta tuoreimpaan tietoon.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Ensimmäiset vuositilinpidoen ennakkotiedot vuodesta t valmistuvat vuoden t+1 helmikuun lopussa tai maaliskuun alussa. Ensimmäinen versio on tietosisällöltään suppeampi kuin varsinainen kansantalouden tilinpito. Tietosisältö vastaa neljännesvuosittaisen kansantalouden tilinpidoen tietosisältöä, mutta sisältää lisäksi myös sektoritilien ennakkotiedot.

Vuositilinpidoen toinen versio valmistuu vuoden t+1 heinäkuun alkupuoliskolla. Tällöin laaditaan ensimmäisen kerran kansantalouden tilinpito vuodesta t kaikkien reaalitylpidon tilien osalta ja noin 90 toimialan tarkkuudella. Tarjonta- ja käyttötaulukkoja ei vielä laadita.

Kolmas versio valmistuu vuoden t+2 tammikuun lopussa ja neljäs versio, vuoden t+2 heinäkuussa. Viides versio ilmestyy vuoden t+2 joulukuussa ja sisältää yksityiskohtaiset tarjonta- ja käyttötaulukot.

Esimerkki vuoden 2011 kansantalouden tilinpidoen eri versioiden valmistumisajoista:

Versio	Valmistumiskuukausi
1	Maaliskuu 2012
2	Heinäkuu 2012
3	Tammikuu 2013
4	Heinäkuu 2013
5	Joulukuu 2013

Kun kansantalouden tilinpidoen eri versioita laaditaan, käytetään hyväksi kaikki käytettävissä olevat tiedot. Kullakin kerralla vain osa tiedoista muuttuu.

Ensimmäistä versiota laadittaessa (helmikuussa vuonna t+1) käytettävissä ovat neljännesvuositilinpidoen lähdeaineisto sekä esimerkiksi kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot ja valtion kirjanpito tiedot 12 kuukaudelta.

Toista versiota laadittaessa (kesä-heinäkuussa vuonna t+1) useat lähteet ovat jo lopullisia, mutta esimerkiksi teollisuuden ja joidenkin muiden toimialojen rakennetilastotiedot ovat ennakkollisia.

Kolmatta versiota laadittaessa (tammikuussa vuonna t+2) uutena tietoaaineistona on käytettävissä muun muassa verotusaineisto. Lopullisina tilastoina käytettävissä ovat mm. kuntien ja kuntayhtymien taloustilastot.

Neljättä versiota laadittaessa (heinäkuussa vuonna t+2) lopullisina tilastoina ovat käytettävissä yritys- ja toimipaikkarekisteri, eri toimialojen rakennetilastot ja teollisuuden tuotetilasto.

Viidettä versiota laadittaessa (marras-joulukuussa vuonna t+2) ei käytettävissä ole enää uusia lähdetilastoja tai aineistoja, ellei jonkin lähdetilaston ilmestyminen ole poikkeuksellisesti viivästynyt. Tässä vaiheessa laaditaan tuotekohtaiset tarjonta- ja käyttötaulukot, jotka muodostavat lopullisen kansantalouden tilinpidoen.

Vuotta t kuvaavat kansantalouden tilinpidoen luvut julkaistaan sektoritasolla helmikuun lopussa tai maaliskuun alussa t+1 (ensimmäinen edellisen vuoden ennakkotieto) sekä toimiala- ja sektoritasolla heinäkuussa t+1, tammikuussa t+2 ja heinäkuussa t+2. Lopulliset luvut laaditaan tuotetasolla tasapainotettuna normaalisti joulukuussa t+2. Pidemmällä aikavälillä voidaan myös aikasarjoja taaksepäin joutua muuttamaan esimerkiksi laskentamenetelmien, luokitusten tai käsitteiden muuttumisen takia. Seuraava aikasarjatarjonta tehdään vuonna 2014. Kiinteähintaiset sarjat lasketaan käyttäen edellistä vuotta perusvuotena ja ketjuttamalla sarjat viitevuoden hintaisiksi.

Pääomakantatiedot päivitetään kaksi kertaa vuodessa, tammi- ja heinäkuussa.

Historialliset aikasarjat päivitetään uusimpien vuosien kohdalta kolme kertaa vuodessa.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

5.1

Keskeiset tiedot julkistetaan Tilastokeskuksen verkkosivuilla. Tilastotietokannat sisältävät yksityiskohtaisimman aineiston. Ensimmäisestä ennakkotiedosta järjestetään tiedotustilaisuus. Taulukot -julkaisu ilmestyy vuosittain painettuna. Kaikki julkaistavat tiedot ovat saatavissa myös Astika

-aikasarjatietokannasta. Lisäksi tilastotiedot raportoidaan EU:n tilastovirastolle Eurostatille ja sitä kautta ne tulevat julkaistavaksi Eurostatin sekä OECD:n tietokannoissa.

5.2

Kansantalouden tilinpidon järjestelmän metatietoja ovat ESA95 ja SNA93 (vrt. kohta 1.3.) sekä eräät muut menetelmäkäsikirjat, joita on lueteltu mm. Eurostatin verkkosivuilla:

<http://forum.europa.eu.int/irc/dsis/nfaccount/info/data/index.htm#section1>

Kansantalouden tilinpito -tilaston kotisivuilta löytyy **Suomen laskentamenetelmän kuvaus:**

http://tilastokeskus.fi/til/vtp/2007/vtp_2007_2009-01-31_men_498.html. Muita metatietoja ovat esim. Tilastokeskuksen käsitetietokannan tiedot sekä toimiala- ja sektoriluokitukset: [Tilastokeskus - tietoa tilastoista](#).

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Kansantalouden tilinpidon luvuista on saatavissa yhdenmukainen aikasarja vuositasolla alkaen vuodesta 1975. Lisäksi on historiallisia sarjoja, joista pisimmät alkavat vuodesta 1860. Kansantalouden tilinpidon tiedot ovat vertailtavissa muiden maiden vastaaviin tietoihin. Parhaiten vertailtavuus toimii EU:n ja OECD:n jäsenmaiden kesken.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Kansantalouden tilinpito on muista tilastoista johdettu tilasto, jossa yhden tiedon arviointiin useasti käytetään monia eri lähdetilastoja. Tiedoissa saattaa olla eroja tilinpidon käyttämiin lähdetietoihin verrattuna. Lähdetilastojen ja kansantalouden tilinpidon välillä saattaa olla myös käsitteellisiä eroja. Esimerkkeinä mainittakoon tilinpidon pääoman muodostuksen vs. yritysten rakennetilastojen käyttöomaisuuden käsitteet ja käytettävissä olevan tulon käsite tilinpidon ja tulonjakotilaston välillä.

Tilinpito on ainoa käytettävissä oleva koko talouden kehitystä kuvaava yhtenäinen tilasto.

Lisätietoja

Olli Savela 09 1734 3316

Aila Heinonen 09 1734 3338

Vastaava tilastojohtaja:

Leena Storgårds

skt.95@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Kansantalouden tilinpitosi, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu, Tilastokeskus
puh. 09 1734 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1795-8881 (pdf)